

En avtale om bruk av skogen i Baug Bergerget «Lilleelvdalen» fra år 1739

*Av Historielaget Frederiks Gave ved Jon T. Ryfetten
Transkribert av Per B. Steihaug*

I året 1739 ble gruvedrift i Baug Bergerget opptatt av borgermester Hans Hagerup og overstiger Gothelf Tax og bergselder Christian Iversen og Esten Lonaasen.

Avtale om bruk av skogen i området kom i stand med bøndene i Lilleelvdalen som da var felleseiere av skogen i hele bygda. Det er nøyaktig beskrivelse av området i Baug Bergerget som Hagerups fikk disponere. Vi kan også merke oss det framsyn som bøndene hadde med de forbehold som er tatt i avtalen.

En gammel malmveg fra tidligere gruver er også nevnt.

I 1748 ble Lovise smeltehytte ved Sølna satt i drift. Det var da gamle slagghauger der og noe senere ble en kobberkonge funnet. Kongen var gildeste kobberet. Ved hjelp av vann som ble øst inn i herden oppsto snerk oppå kobbergryta. Snerken ble så stiv at den kunne tas av i plater med smeltetenger. Den siste platen som ble tatt gikk under benevnelsen «kongen».

For å gjøre kobberet smibart måtte det smeltes enda en gang. Det er således grunn til å anta at dette var rester fra Elvedalske verk.

*Vi undertegnede Bønder udi Lille Elvedalen og Fellers
Eiere til dend Skaug udi Bogsbierget stående, kundes
herved og Vitterliger Gjør, at have avstået til de ved*

Hr. Borgermester Hans Hagerups nu optagne Bogsbergske Gruber, een strækning Skov udi samme Berg, som skal være samme Gruben Conserveret til Bygningstømmer og anden Højnødvendighet. Denne Strækning skal være efter dend udviisning vi selv Anno 1739 dend 6te Augusti har giort. Da bemeldte Hr. Borgermester Hans Hagerups Søn Joacim Hagerup, Oberstigeren Gothelf Tax tilliigemed tvende Bergselder Christian Iversen og Esten Lonaasen være nærværende. Og skal være fra den øverste Grube udi Bogsbergerget, som nu er bleven optagen, beliggende udi øster for de andre, som ere komne udi drift, fra begyndelsen af een Vej gaaende til gaarden Skalet, udi Synder til Vendetrær, som begge bleve Merket med Kaars, og ere staaende ved dend vestre Siide af samme Vej, hvorfra udi væst over enn Brænde (saa kaldet) hvor øverst blev oppreist een Lang Liig Steen, og siden vestefter mærkede Træer med Kaars og een Told med een indslaget Syndsteen, og i samme strækning mærked med et Kors paa en opstaaende stor Steen, hvorfra naged udi nordvæst hvor Trær efter andet blev merkket til Begyndelsen af een Myre, som Kadles stoere Myren, som derfra begynder udi Synder, hvorfra nordefter paa dend østre Siide af Myren, frem ved en Bæk, kaldet Stoerbækken, udi hvilcken Circemferents Tree efter andet blev Mærkked med Kaars, indtil Tvende stoere Tyre Treer, som bleve begge mærkede med Tvende Kaars, hvorfra Lige udi øster til et lidet Myr-

*Baugberget, Alvdal. Baugberget gruver ligger t. h. og mer
bak på åsen.*
(Foto: O. Nyeggen)

*hull, over en gammel MalmVej fra Grubene, lige til
dend nu aldfare Grubevej, hvor blev sadt mærke paa
een opstaaende Steen, lige i samme Vej, med et Kaars,
og Ligeledes udi vester et Træe ved Myren, derfra ne-
sten udi liige Linnie, Dog efter de mærkede Træer,
som fremefter bleve mærkede med Kaars. Østefter,
hvor igjen blev mærked et stort Tyre Træe med Tvende*

*Kaars. Derfra igjen udi sønder et rundt stykke østen-
for den saa kaldede Lille Gruben udi Bogsbierged el-
ler kaldende Lille Breden til høyeste Bierged, og
derfra igjen udi væst til de Tvende Tyre Træer, som
først blev merkede øverst paa Brænden paa Vejen til
Garden Skallet.*

Udi hvilkken Strækning Skoug Vie Fraskriver os ald

Frihed og Ræt efterdags, at hugge enten os eller andre til nogen Nytte og Brug, alt uden hvad Riis og Løssko-ug, skæet og omblæste Træer, der måtte findes som ikke kand komme Gruberne eller Verkked til nogen Nytte. Dog ogsaa det, som er Gruberne ganske nær og allernærmest, saavit muelig at skaane, men ald anden staaende og voxende Skoug, af hvad Navn, det monne

B.B.G. 1739. Innhogd i stein ved Bausberget gruver, Alvdal.
(Foto: O. Nyeggen).

være som enten kand bruges, eller i Tiiden blive skik-kede at bruge til Bygningstømmer, at lade staae ue-rørt, som den der er os ikke meere tilhørende, men skal i den Tiid, som samme Gruber ere udi Drift, være og forblive enn Eiendom, samme Gruber tilhørende. Ja end ikke udi samme skougstrekning til samme Gru-bers Nytte eller Brug, foretage os anden Hugster eller Arbejde uden hvad som samme Verkets Betienter maatte imod enn billig Betaling af os for Gruberne til Bygninger, og hvad anden fornødenhed Gruberne i Ti-den Absolut skulle behøve, forlange hvilked Arbeide

Vii heller udi anderleedes foretager os, uden Ligesom meerbemeldte Betienter maate beordre og udviser Træer at hugge, efter det Arbejdes Beskaffenhed, som de forlanger Tømmer til saa at samme skougstrekning paa mueligste maade kand blive Conserveret og brugt til Nytte. Dog bliver herved vor Ret, som de Rette oed-le Eiere til samme strækning Skoug, aldeles uesvæk-ked og ueforkrænket i fald, som dog stud nåaelig forlyde, samme Gruber skulle igjen blive indstilled el-ler forladt, da at bruge den samme Skougstrækning, liige med den øvrige tilhørende til vor Nytte, som vii best veed og kand, hvilked til Vitterlighed og Stad-fæstelse Vii underskrive vore hænder og hosføye vore signetter.

Sand-Eggen udi Lille Elvedalen den 6te Augusti 1739

*Peder Simensen Sørhuus(LS) P.C.S. Bogen(LS) K.O.S. Eggen(LS)
L.O.S. Bogen(LS) S.O.S. Boegen(LS) Haagen Hendriksen Eggen(LS)
I.O.S. Flaten(LS) S.O.S. Skalle(LS) O.S. Pladsen(LS) O.O.S. Qveberg(LS)
O.E.S. Qveberg L.O.S. Nestebye(LS) J.O.S. Lille Steien(LS)
I.E.S. Sørhuus(LS) E.R.S. Sørhuus(LS) L.L.S. Nestebye(LS)
A.O.S. Lille Steien(LS) H.L.S. Qveberg(LS) J.O.S. Qveberg(LS)
Ø.S.S. Qveberg(LS) S.A.S. Store Steigen(LS) O.P.S. Store Steigen(LS)
T.N.S. Store Steigen(LS) Erik Olsen Store Steigen(LS)
K.P.S. Brandvold(LS) T.O.S. Brandvold(LS) O.T.S. Brandvold(LS)
J.E.S. Brandvold(LS) Simen Pedersen Strømmen(LS)*